

MARTIN NIELSEN

Kommunisternes Kapital

ARTIKLER OG TALER

Udvalgt og redigeret af Poul Thomsen

MELBYHUS 1973

Martin Nielsen:

Kommunisternes kapital.

Udvalg og redaktion ved Poul Thomsen.
Billedredaktion og noter ved H. E. Sørensen.

Copyright 1973 by

Forlaget Melbyhus, 6780 Skærbæk.

Tlf. (04) 75 17 04.

Sats og tryk: Skive Offset.

ISBN 87 980190 7 4

Tidligere udsendt:

H. E. Sørensen: Døden i Kastellet.

Klart nej til Fællesmarkedet.

Anton Kanstrup: Kampen for en tillidsmand.

H. E. Sørensen: Lyngens søn.

H. E. Sørensen: Grænsen drages.

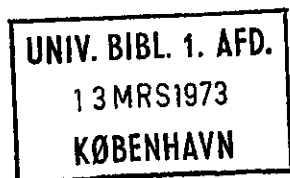
Hans Scherfig: Tegninger.

Under forberedelse:

H. E. Sørensen: En landsby i Lilleaslen.

Forsidebillede:

Martin Nielsen, foto 1960.

drages til ansvar uanset, hvor højt de befinder sig på strå, det være sig politisk eller militært.

Men det sker kun ved, at vi går til modstand alle mand som een –. Det er nu, som under besættelsen, Danmark, det gælder, det er vort folks fremtid, som frit og selvstændigt folk, der kæmpes om. Det er bl. a. også og ikke mindst dette, Hjalp-sagen drejer sig om.

Hvad man skjuler i sne . . .

(Tale i Højesteret 9. marts 1961)

Højærværdige ret,

Højesteret – !

Når jeg har anmodet om ved afslutningen af denne langvarige og omfattende retssag at sige nogle ord, skyldes det *ikke* (Christrup), at jeg er utilfreds med det juridiske forsvar, som advokat Hagens på fremragende måde har ydet modstandsbevægelsen, Land og Folk og mig personligt ved sagens behandling ved Østre Landsret og her ved Højesteret.

Det skyldes derimod, at jeg under hele sagens behandling har ment, at der er tale om en sag, der ikke bør afgøres som en almindelig injuriersag. Der er tale om en sag, der både peger *bagud* mod det, der skete under Danmarks besættelse, og *fremad* mod det, der sker i dagens Danmark, og det, der vil ske i tiden, der kommer. Dertil må endvidere føjes, at sagen indeholder både menneskelige og personlige momenter, der er så ømfindtlige, at det er svært at behandle dem inden for rammerne af et juridisk forsvar.

Generalløjtnant Viggo Hjalp har således – det er i hvert fald mit skøn – anlagt sin *personlige* injuriersag mod dagbladet Land og Folk og mod mig, fordi han føler sin *ære* krænket af de anklager, mit blad har rettet imod ham. Efter mit skøn har generalen haft mulighed for og grund til at anlægge tilsvarende injuriersager mod andre end netop Land og Folk, men jeg forstår imidlertid godt, hvorfor han netop valgte det *kommunistiske* dagblad og ikke andre dagblade eller personer. Jeg forstår endvidere, at generalen gennem dette sagsanlæg kræver *juridisk* æresoprejsning i form af en stor pengemæssig erstatning og derved, at jeg anbringes en passende tid i fængsel.

Hjalp-sagen, som denne sag kaldes i offentligheden, er således også et spørgsmål om *ære*, måske endda i første række et spørgsmål om *ære* – et synspunkt, jeg for så vidt godt kan gå ind for. Men Hjalp-sagen er i så fald ikke blot et spørgsmål om general Hjalps *ære* – den er i så fald ikke blot et spørgsmål om „den lille stabs“ *ære* –, og den er i hvert fald slet ikke et spørgsmål om oberst Schjødt-Eriksens *ære* – !

Derimod er Hjalp-sagen et spørgsmål om modstandsbevægelsens *ære* – den er et spørgsmål om de faldne og martrede frihedskæmperes *ære*, og den er et spørgsmål om mit parti, det kommunistiske partis *ære*, det parti, der loyalt og på lige vilkår deltog i Danmarks frihedskamp sammen med den

ovrigte modstandsbevægelse, det parti, der mistede 10 % af sine medlemmer i den nådesløse kamp for Danmarks frihed.

Og endelig er Hjalff-sagen også et spørgsmål om mit blads – om Land og Folks – ære, og hvad der vel ikke tæller alverden, den er til syvende og sidst et spørgsmål om min personlige ære.

Vi har i denne ejendommelige sag general Hjalffs tilståelse for, at han, som chef for den lille stab, greb *regulerende* ind i modstandskampen, eller som generalen udtalte til Berlingske Tidende den 13. marts 1960:

„Hvis ikke landets ledende politikere med støtte af loyale embedsmænd og med politikorps, hær og flåde i ryggen havde grebet regulerende ind i modstandsarbejdet kunne frihedskampen være endt i kaos, som man så det i andre lande“.

Men er generalens påstand rigtig – og kan den være rigtig, er dette sandheden om besættelsetiden?

Jeg spørger, og jeg mener, at netop jeg har ret til at spørge og spørge netop *her* i Højesteret:

„Kan det være rigtigt, at det var i modstandsbevægelsens og frihedskampens interesse, at landets ledende politikere med et loyalt politikorps i ryggen i juni 1941 greb *regulerende* ind og forbød det kommunistiske parti og arresterede dets medlemmer, og at man *fra dansk side* fortsatte jagten på kommunisterne i hvert fald indtil 29. august 1943, og at dele af politikorpset fortsatte denne jagt indtil 19. september 1944“. Generalens påstand er også en grov beskyldning mod Højesteret.

Jeg spørger derfor videre, og jeg mener, at netop jeg har ret til *her* i Højesteret at stille spørgsmål:

„Kan det være rigtigt, at det var i Danmarks, i modstandsbevægelsens og i frihedskampens interesse, at en *loyal* Højesteret, i hvert fald i praksis, godkendte den grundlovsstridige kommunistlov, og så at sige pr. duplikator stadfæstede selv de mest meningsløse interneringskendelser over kommunister og over påståede kommunister – dupliserede, enslydende kendelser, der i en lang række tilfælde fik en dødsdoms virkninger“? Når man som jeg har set mange mennesker, der på denne måde interneredes, lide en kvalfuld død, og kender mangfoldige andre der slap fra denne form for regulering af modstandsarbejdet med livet, men ikke helbredet i behold, er det, jeg spørger, om det virkelig *kan* være sandheden, generalen i den ovenfor anførte udtalelse har givet udtryk for, og *hvis* det er sandheden, er det, at jeg spørger, om denne sag, vi behandler her, da er et spørgsmål, der kan afgøres ved en injuriedom over mig, en dom, der *juridisk* renses general Hjalffs ære?

Man kan sige, og jeg *ved*, at general Hjalffs advokat, højesteretssagfører Chrstrup, vil sige, at alt dette kommer ikke denne retssag ved. Jeg mener det kommer sagen ved, ikke mindst på baggrund af generalens erklæring om, at det var de ledende politikere, der med loyale embedsmænd o.s.v. i ryggen, greb *regulerende* ind.

Da det er første gang, jeg har anledning til at tale i Højesteret – jeg var ikke til stede, da Højesteret behandlede min internering – og da det for-

håbentlig også bliver *sidste* gang, vil jeg derfor gerne have lov til at sige endnu et par ord om denne side af besættelsestidens historie:

– Jeg ved ikke, om nogle af den ærværdige rets høje dommere i deres fritid er jægere, men jeg går ud fra, at selv om dette ikke skulle være tilfældet, så ved De, at enhver anstændig jægers første uskrevne lov lyder:

– *Du må ikke skyde vildtet i sædet, du må ikke skyde vildtet i lejet, vildtet skal have sin chance.*

Vi – kommunister – der blev frihedskampens første ofre, og den gruppe, der betalte dyrest, fik ikke vildtets chance. Vi blev skudt i sædet den 22. juni 1941, og vi blev igen skudt i lejet den 29. august 1943, vi fik ikke blot skyggen af den chance, som den anstændige jæger giver det vildt, han jager.

Jeg siger dette, fordi jeg så mange år efter, og efter alt hvad jeg har set og oplevet, endnu ikke *vil* tro, at generalen *kan* have ret i sin påstand.

Jeg går fortsat ud fra, at politikerne, embedsmændene og Højesteret under besættelsen arbejdede ud fra den såkaldte *nødretsgrundlægning*.

Det var i hvert fald det, besættelsestidens justitsminister og de ledende politikere senere har forsvaret sig med. Jeg går ud fra, at Højesteret under besættelsen virkede ud fra den betragtning, *at selv om kommunistloven ikke var grundlovmæssig, at selv om forbudet mod det kommunistiske parti og arrestationerne og interneringskendelserne over kommunisterne ikke var grundlovsstridig, og at selv om interneringen af mig – som medlem af folketinget – ikke var grundlovmæssigt i orden, så måtte man bøje sig for magten.*

Det er i hvert fald det eneste mulige moralske forsvar for Højesterets virksomhed i disse år, jeg har kunnet finde. Og det understreges, synes jeg, ved at umiddelbart efter Danmarks befrielse ved modstandsbevægelsens og vore allieredes forenede kræfter, erklærede kommunistlovens og de øvrige undtagelsesloves fædre på rad og række fra folketingets talerstol, *at kommunistloven og en række andre love og forordninger var grundlovsstridige, at de kun var kommet til verden under tysk tryk – og at man havde givet efter for, som man sagde, at undgå at der skulle ske os det, der var værre.* Men nu kommer general Hjalp og fortæller os, at de ledende politikere med loyale embedsmænd o.s.v. i ryggen greb regulerende ind i modstandskampen, for at denne ikke skulle ende i kaos, *og det er jo noget ganske andet!*

Hvad er sandheden om det, der skete i disse år, ærværdige ret?

Er det sandt, det general Hjalp siger, eller er det sandt, det de ledende politikere har sagt gang på gang i folketinget og gentaget i den parlamentariske kommission og mange andre steder, at de handlede under tvang og *mod* deres vilje.

Begge dele *kan* ikke være sandt, og derfor spørger jeg igen:

Kan disse spørgsmål finde deres afgørelse gennem en injurieresag mellem general Hjalp og redaktør Martin Nielsen?

Så kan man selvfølgelig sige, at det jeg her taler om drejer sig om tiden

før den 29. august 1943, og at general Hjalfs udtalelser har relation til det, der skete efter denne historiske dato.

Men selv om man går ind på den tankegang, så går politikernes gentagne angivne højtidelige forsikringer ud på, at *de hele tiden* følte sig under tvang, at de hele tiden handlede under tvang og at de hele tiden handlede *mod* deres vilje.

Det var jo efter den 29. august 1943 general Hjalff og den lille stab begyndte at „regulere“ modstandsbevægelsen bl. a. gennem den skæve våbenfordeling.

Handlede den lille stab under tvang, således som politikerne siger *de* gjorde, eller skete den lille stabs regulering af modstandsbevægelsens kamp i overensstemmelse med politikerne, således som general Hjalff siger?

Jeg har fremhævet dette for mig væsentlige moment, fordi en Højesteretsdom, der hvad hovedlinjerne angår, stadfæster Østre Landsrets dom, *kan* opfattes som en godkendelse af general Hjalfs og hans venners politiske problemstilling, som er i direkte modstrid med det, politikerne hidtil så højtideligt har forsikret offentligheden.

Kan politikerne – de døde og de levende – være tjent med det?

Kan befolkningen være det?

Kan historien erklære sig tilfreds med denne udgang af sagen?

Og kan Højesteret selv være tilfreds med en sådan udgang af Hjalff-sagen?

Ville det ikke være mere tilfredsstillende, om Højesteret erkendte, at der her er tale om en sag, der har betydelig mere med politik at gøre, end den har at gøre med jura? Og at man derfor simpelthen overlader den til den politiske kamps og dermed til historiens afgørelse.

Og ved en sådan stillingtagen tager i betragtning, at historien ikke er en mekanisk proces, der går sin skæve gang uafhængigt af alt og alle, men at historien er noget, der formes af menneskene, noget der skabes ud af folkenes kamp. Denne efter min opfattelse ubestridelige kendsgerning har vi her i Danmark – *her i Højesteret* lige inde på livet.

Jeg har nævnt Højesterets holdning til kommunistloven og hvad dermed i forbindelse står, og jeg går fortsat – trods general Hjalfs påstand om det modsatte – ud fra, at Højesteret dengang handlede, som den gjorde, under visse givne magtforhold i vort af de tyske nazister militært besatte land, og ikke ud fra generalens påstand om, at ledende politikere med støtte af loyale embedsmænd o.s.v. greb regulerende ind i modstandsarbejdet.

Få år senere dømte Højesteret nazister og krigsforbrydere efter det straffelovstillæg, som var resultatet af en aktiv og sejrende modstandsbevægelses historiske indsats.

Dette får mig, som ikke juridisk kyndig medborger, til at gå ud fra, at *lov ikke altid er lov*, og at *jura ikke er uforanderlig*, men at både en lovs indhold og dens fortolkning afhænger af visse historiske forudsætninger, og at historien ikke er en mekanisk, men en politisk proces, der er i fortsat udvikling.

Det forekommer mig derfor ud fra *alle* synspunkter betænkeligt, at Høje-

steret med lovbogen i hånd, ud fra formelle synspunkter, domfælder i denne sag, uden at tage hensyn til sagens reelle indhold.

I det års tid, Hjalf-sagen har stået på, er der stadig kommet nye forhold og nye kendsgerninger frem, der i hvert fald ikke stiller den lille stab og dens chef i et bedre lys, end da Land og Folk rettede de angreb mod generalen, som er sagens *formelle* juridiske indhold.

Det er fristende, det indrømmer jeg, for een der på et grundlovsstridigt grundlag har afsonet 4 år – deraf en betydelig tid under forhold, som den ærværdige rets medlemmer heldigvis savner personlige forudsætninger for at fatte – også at beskæftige sig med det rejste erstatningskrav og med kravet om fængselsstraf i denne sag.

Men jeg skal lade det ligge. Jeg vil på dette punkt grumme nødigt misforstås!

Derfor til slut kun dette:

Det kan ikke udelukkes, at der også efter at Højesteret har talt kan komme nye ting frem i Hjalf-sagen, og det er derfor ikke så heldigt – synes jeg – at domfælde i en sag, der ikke er tilstrækkeligt oplyst, men derimod er under fortsat udvikling.

Men dom eller ikke dom, straf eller ikke straf, erstatning til general Hjalf eller ikke erstatning, denne sag er ikke slut. Højesteret kan fælde dom, men Højesteret kan *ikke* sætte punktum for Hjalf-sagens videre udvikling.

Vi har et gammelt ord her i landet, som dog vist nok ikke er taget med i noter og forklaringer til borgerlig straffelov, men som fortsat lever i det danske folks sprog. Det lyder i al sin enfoldige enkelthed således:

– Det man skjuler i sne, kommer frem i tø.

Det er det, der er i færd med at ske i Hjalf-sagen.